

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند مهربان مهربان

جغرافیای دهم

درس ۷

ویژگیهای جمعیت ایران

تهیه و تنظیم: امین الله قهرمانی
دبیر جغرافیا ناحیه ۱ شیراز
اسفند ۱۳۹۸

به نقشه پراکندگی جمعیت ایران، به دقت نگاه کنید و به سوالات پاسخ دهید.

ص ۶۰

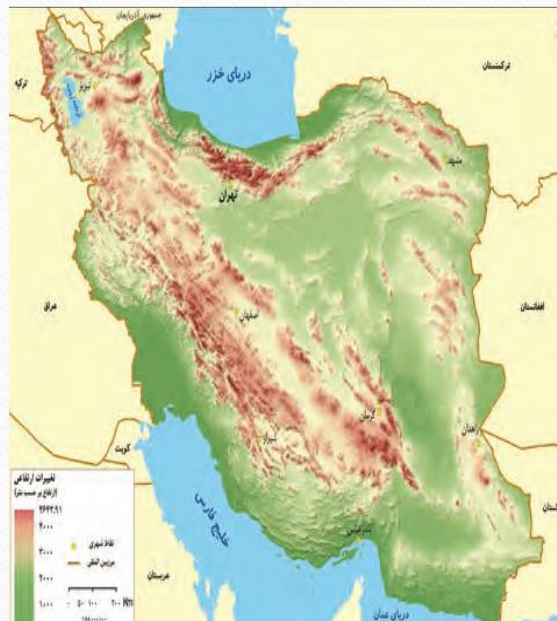

- آیا جمعیت در همه جای کشور ما یکسان پراکنده شده است؟ **خیر**
- کدام نواحی، پر جمعیت و کدام نواحی کم جمعیت هستند؟
- **غرب، شمالغرب و شمال؛ پر جمعیت**
- **جنوب و جنوبشرق و شرق؛ کم جمعیت**
- آیا جایی دیده می شود که از جمعیت خالی باشد؟
- **بله در مناطق مرکزی، جنوبشرق و شرق**

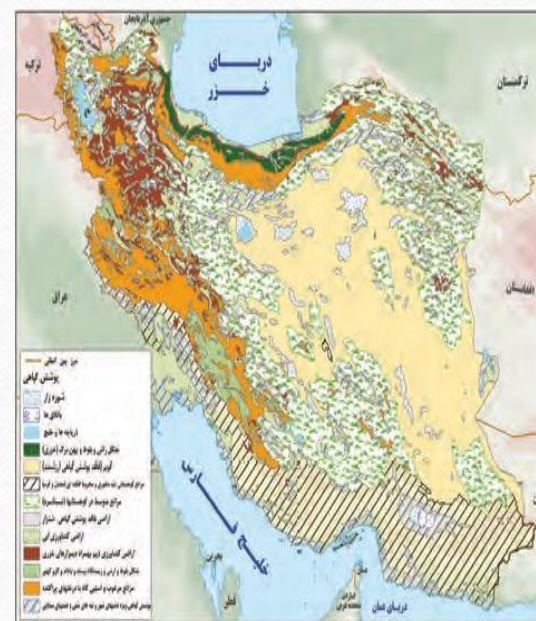
با توجه و مقایسه نقشه های زیر با نقشه جمعیت در صفحه قبل چه نتیجه می گیرید؟

رودهای فصلی و دائمی

ناهمواری

پوشش گیاهی

معادن

تاثیر رودهای دائمی و تراکم ناهمواری های و پوشش گیاهی بیشتر بر تراکم جمعیت کشور تا حد زیادی به اثبات می رسد، اما پراکندگی معادن با تراکم جمعیت هماهنگی کمی دارد

امروزه نقش عوامل طبیعی بر جمعیت موثرتر است یا عوامل انسانی؟

- در دهه های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است. (ص ۶۱)
- بنابراین امروزه نقش عوامل انسانی بر افزایش و جذب جمعیت موثرتر است

عوامل طبیعی و انسانی اثرگذار بر جمعیت (ص ۶۲)

عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت	عوامل انسانی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت
- خاک	- حمل و نقل و ارتباطات
- آب و هوا و منابع آب	- پیشینه و سابقه تاریخی و فرهنگی
- پوشش گیاهی	- سرمایه و فناوری و توسعه صنعتی
- معادن و منابع طبیعی مانند نفت و ...	- سرمایه گذاری دولت ها؛ بهداشت، آموزش

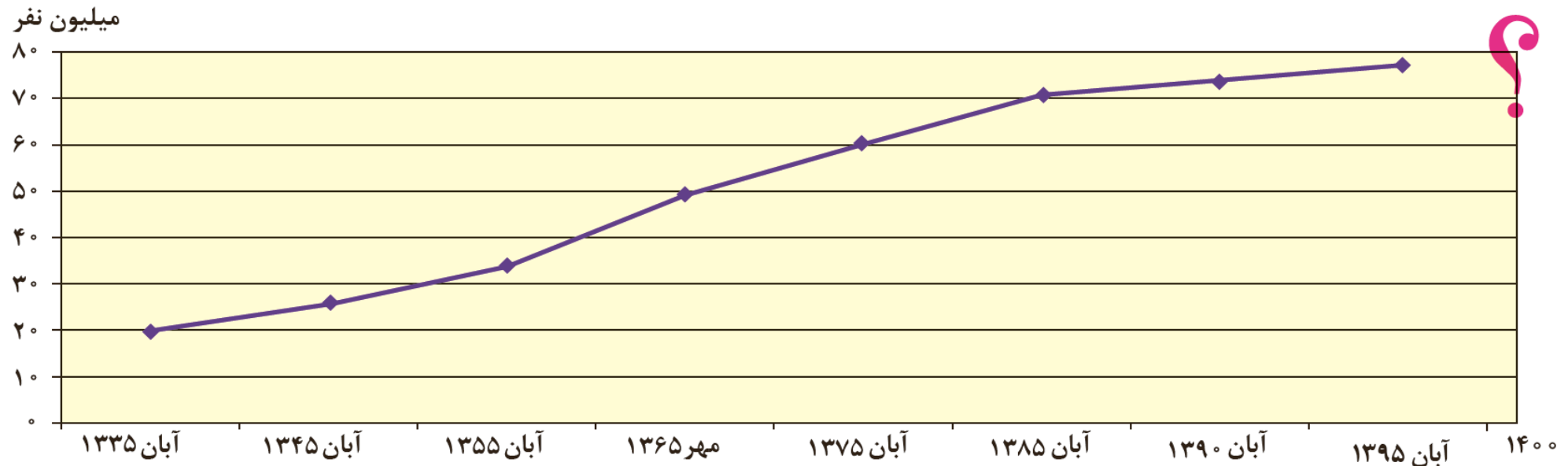
جمعیت ایران بر اساس آخرین سرشماری (سال ۱۳۹۵) ص ۶۲

۸۰ میلیون نفر

تقریبا

• ۷۹۹۲۶۲۷۰ میلیون نفر

با توجه به نمودار و روند افزایش جمعیت ایران طی دهه های اخیر، چه تغییر و تحولاتی را در آینده پیش بینی می کنید؟

در دهه های اخیر سیر صعودی جمعیت نسبت به دهه های پیشین کندتر است و این نشان می دهد که نرخ رشد جمعیت کاهش یافته و به نظر می رسد با این روند در آینده سیر صعودی جمعیت ضعیفتر شود

چگونه می توان میزان افزایش و کاهش جمعیت، را بدست آورد؟

- با اندازه گیری رشد طبیعی جمعیت

رشد طبیعی جمعیت چگونه اندازه گیری می شود؟

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times 100$$

اگر میزان موالید ایران در سال ۱۳۹۵ حدود ۱,۳۶۲,۰۰۰ نفر و مرگ و میر آن ۳۷۰,۰۰۰ نفر باشد، میزان رشد طبیعی ایران، چند درصد است؟

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰$$

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{۱۳۶۲۰۰۰ - ۳۷۰۰۰۰}{۸۰۰۰۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱.۲۴$$

میزان رشد طبیعی چند کشور در جدول زیر آورده شده است. با توجه به میزان رشد طبیعی جمعیت کشور، الف) میزان رشد کشور ما به کدام کشور نزدیک تر است؟
 ب) کمترین و بیشترین میزان رشد، متعلق به کدام کشورهاست؟
 پ) آیا اطلاع از میزان رشد برای برنامه ریزان کشورها مهم است؟ چرا؟

کشور	فنلاند	سوئد	آرژانتین	مصر	آنگولا	کویت	لبنان
میزان رشد طبیعی (به درصد)	۰/۴	۱/۱	۱	۲/۱	۳/۲	۳/۶	۴/۲

منبع: بانک جهانی ۲۰۱۵

الف) سوئد

ب) کمترین رشد متعلق به فنلاند ۰.۴ درصد و بیشترین رشد متعلق به لبنان ۴.۲ درصد

پ) بله مهم است. زیرا برنامه ریزی هایی مانند مسکن، ازدواج، آموزش، بهداشت و ... نیاز به دانستن

تعداد جمعیت و نرخ رشد طبیعی آن دارد.

آیا تنها زاد و ولد و مرگ و میر بر میزان رشد جمعیت موثر است؟

- خیر
- نکته مهم در رشد جمعیت، این است که نه تنها عامل طبیعی زاد و ولد در آن نقش دارد، بلکه مهاجرت از عوامل تأثیرگذار بر رشد جمعیت کشورها به شمار می رود.
- زیرا هر ساله تعدادی از یک کشور به کشورهای دیگر **مهاجرت** می کنند و یا بر عکس از کشورهای دیگر به کشور وارد می شوند و این نیز می تواند رشد جمعیت کشور را تحت تأثیر قرار دهد.

منظور از رشد مطلق جمعیت چیست و چگونه محاسبه می شود؟

- منظور رشد واقعی جمعیت موجود است که با در نظر گرفتن مهاجرت بدست می آید
- موالید و مرگ و میر، رشد طبیعی جمعیت را نشان می دهد که اگر مهاجرت را به آن اضافه یا از آن کم کنیم، رشد مطلق جمعیت را می توان بدست آورد.

$$\text{رشد مطلق جمعیت} = \frac{\text{مهاجرت} \pm (\text{مرگ و میر} - \text{موالید})}{\text{کل جمعیت}} \times 100$$

آینده نگری جمعیت چه فایده ای دارد؟

- معمولاً برنامه ریزان برای برنامه ریزی های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و دفاعی به آینده نگری جمعیتی نیاز دارند.

در موضوع جمعیت، قانون ۷۰ چه کاربردی دارد؟

- قانون ۷۰ (لگاریتم عدد ۲)، زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می دهد.
(آینده نگری جمعیت)

پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت چیست؟ زمان دو برابر شدن جمعیت چگونه محاسبه می شود؟

• رشد طبیعی جمعیت

$$\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت}}$$

به نظر شما چند سال طول می کشد تا جمعیت کشور ما دو برابر شود؟

$$(58) \text{ مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{70}{\text{نرخ رشد جمعیت } 1.2}$$

بر اساس نرخ رشد ۱.۲ درصد ، جمعیت کشور ما پس از ۵۸ سال دو برابر می شود یعنی به ۱۶۰ میلیون نفر

میزان رشد جمعیت استان محل زندگی خود را از کتاب استان شناسی یا سایت مرکز آمار (<https://www.amar.org.ir/>) بگیرید و آن را با کشور مقایسه کنید. وضعیت استان خود را از این نظر مورد بحث و گفت و گو قرار دهید.

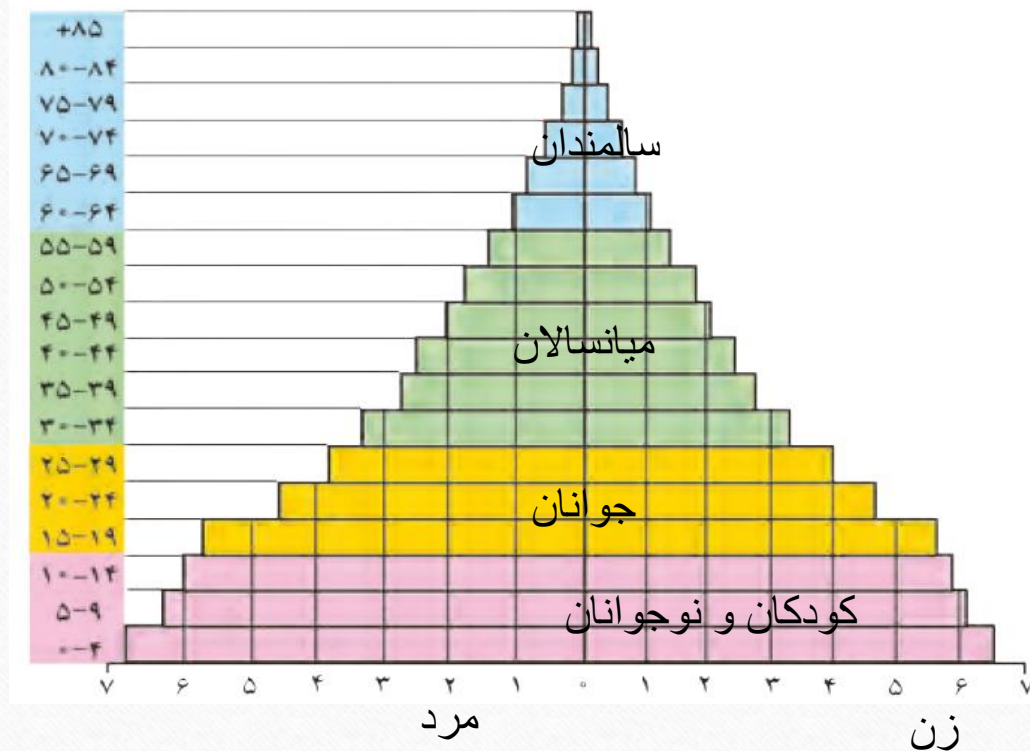
- ۴۸۵۱۲۷۴ میلیون نفر جمعیت کل استان فارس در سال ۱۳۹۵
- ۸۰۰۰۰۰۰۰ میلیون نفر جمعیت کشور در ۱۳۹۵
- رشد طبیعی جمعیت استان : ۱.۰۸ درصد
- رشد طبیعی جمعیت کشور: ۱.۲۴
- مساحت کشور ۱۶۷۰۰۰۰ کم
- مساحت استان فارس ۱۲۲ هزار کیلومتر مربع ۷.۴ درصد از مساحت کشور است
- تراکم جمعیت کشور : ۴۸ نفر در هر کیلومتر مربع
- تراکم جمعیت فارس: ۳۸ نفر در هر کیلومتر مربع
- با توجه به مساحت، جمعیت استان فارس نسبت به کشور کمتر است. همچنین رشد جمعیت نیز صرفنظر از تراکم آن ، کمتر است

کدام ویژگی های جمعیتی را می شناسید که در سرشماری ها به آنها توجه می شود و سرشماران، اطلاعات مربوط به آنها را جمع آوری می کنند؟

- ❖ تابعیت
- ❖ سن
- ❖ جنس
- ❖ دین
- ❖ وضع اقامت
- ❖ محل اقامت (شهری ، روستایی، عشایری)
- ❖ وضع سواد
- ❖ شغل
- ❖ وابستگی با سرپرست خانوار
- ❖ نوع محل سکونت خانوار

ساختمان جمعیت

- ساختمان جمعیت به صورت یک نمودار هرمی ترسیم می شود که در یک سمت جمعیت زنان و در سمت مقابل جمعیت مردان نمایش داده می شود.

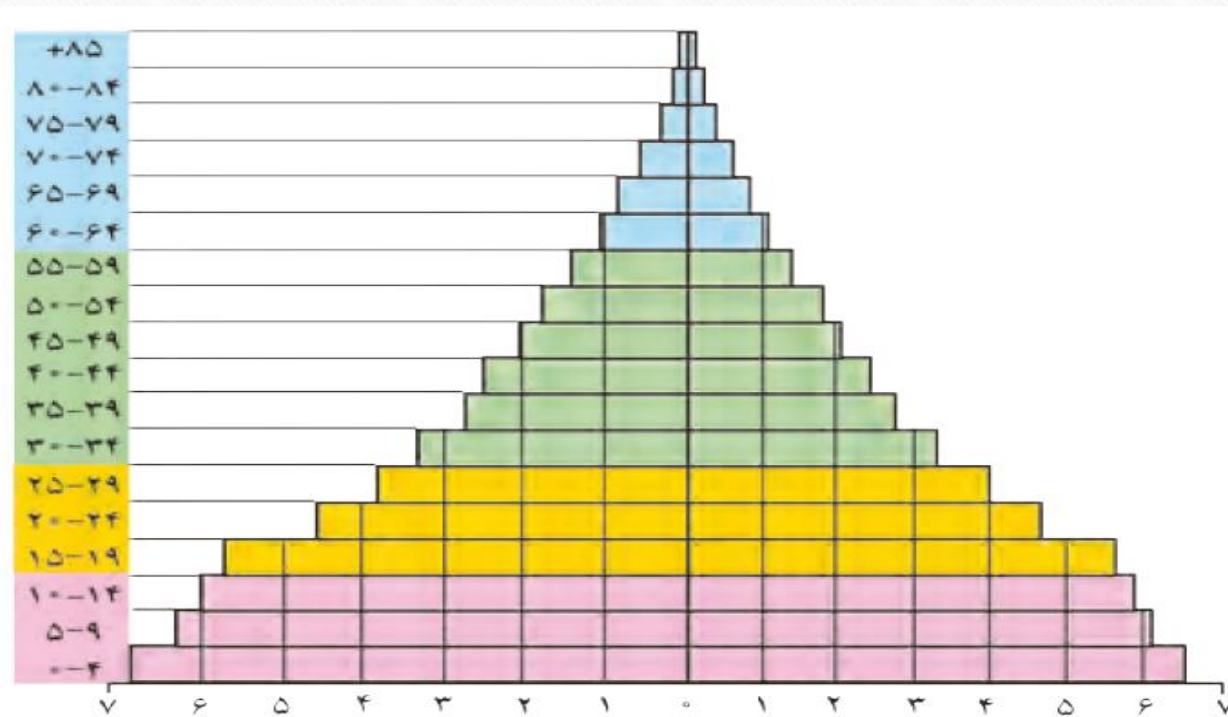
- متخصصان به دلیل

- اهمیت نسبت سنی در برنامه ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه های مختلفی دسته بندی کرده اند.

- از پایین به بالا رده های سنی برای هر دو گروه به دسته های کودکان و نوجوانان و جوانان و میانسالان و و سالمندان طبقه بندی شده است و اعداد قاعده هرم جمعیت هر گروه از زن یا مرد را به رقم (به میلیون) یا درصد نشان می دهد.

- برجستگی در هر رده سنی نشان دهنده ساختار کلی جمعیتی یک کشور است

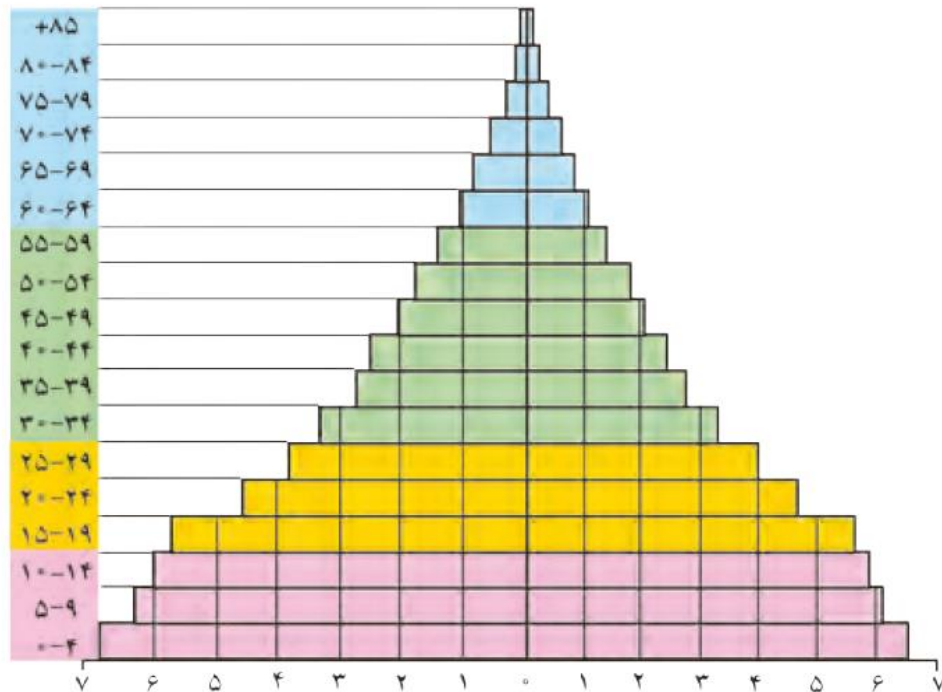
در شکل زیر ساختار جمعیت و رده بندی سنی آنها مشخص کنید.

اهمیت و کاربرد هرم سنی:

- در هر کشوری هرم سنی به برنامه ریزان کمک می کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند و از آن برای برنامه ریزی استفاده کنند؛ به عنوان نمونه برای تحقق برنامه های تأمین اجتماعی، بهبود وضعیت سالمندان، ارتقای سطح سلامت جامعه، تأمین شغل برای حال و آینده، ایجاد فرصت های تحصیلی، تفریحی و رفاهی برای جوانان، امنیت ملی*، جلوگیری از پیری جمعیتی، از اطلاعات و آمارهای سنی و جنسی جمعیت کمک می گیرند

مرکز آمار ایران چهار گروه عمده سنی را در سال ۱۳۹۵ مشخص کرده است. با توجه به رنگ های داده شده در هرم، تقسیم بندی چهار گروه سنی کودکان و نوجوانان، جوانان، بزرگسالان و سالمندان را در پیرامند زیر بنویسید :

سهم هر یک از گروه های عمده سنی کشور ۱۳۹۵	گروه های عمده سنی
۲۴/۰	تولد تا ۱۴ سالگی کودکان و نوجوانان
۲۵/۱	..... ۱۵ - ۲۹ جوانان
۴۴/۸	..... ۳۰ - ۵۹ بزرگسالان
۶/۱	..... ۶۰ - ۸۵+ سالمندان

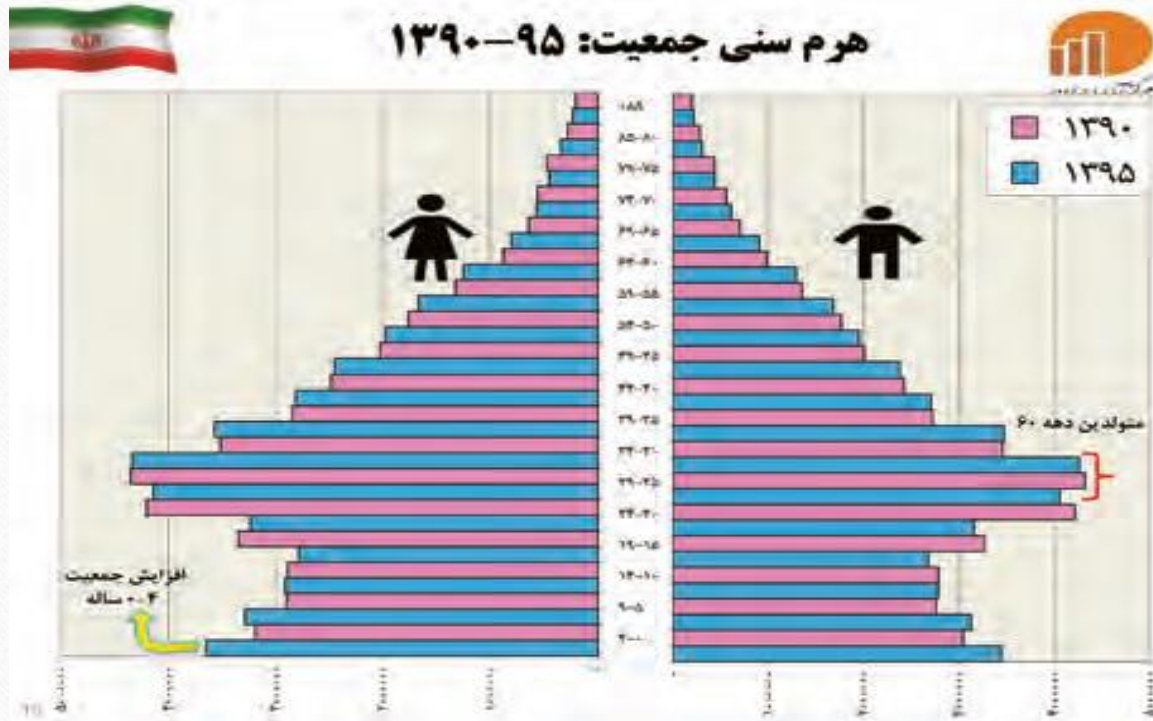
منبع: مرکز آمار ایران

با توجه به نقش و اهمیت اطلاعات و آمار در برنامه ریزی های اقتصادی و اجتماعی کشورها به عنوان عضو خانواده، جایگاه سرشماری و جمع آوری اطلاعات را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهید.

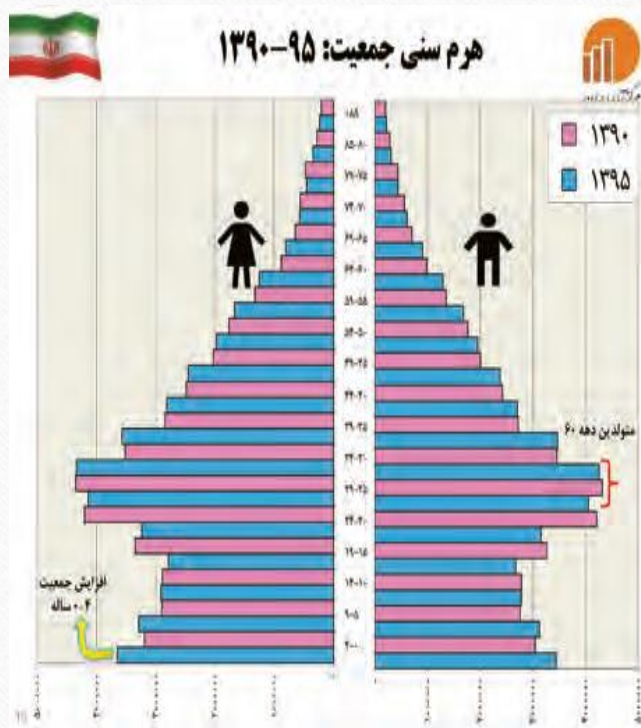
- برنامه ریزی یکی از اولویت‌هایی است که هم در زندگی شخصی و هم در زندگی اجتماعی نقش مهمی دارد و موجب تحلیل وضعیت موجود و پیش‌بینی وضعیت آینده خواهد شد.
- در واقع آمار و اطلاعات یکی از عوامل موثر و ضروری برای برنامه ریزی، ارزیابی عملکردها و تصمیم‌گیری در سطوح مختلف مدیریت است و غالب سیاست‌گذاری‌ها و تعیین خط‌مشی‌ها با اتکاء به همین آمار و اطلاعات صورت می‌گیرد.
- استفاده از داده‌های آماری و ابزارهای سرشماری یکی از مهم‌ترین و مطمئن‌ترین راه‌ها برای برنامه ریزی‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور است و سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و کارشناسان برای تدوین سیاست‌ها و تصمیم‌گیری‌های خود به داده‌های آمار نیاز دارند.

به هرم سنی ایران در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ توجه کنید. مقایسه ای بین هرم سنی ایران در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۰ انجام دهید و تغییرات آن را بررسی کنید.

- رده سنی هر دو گروه زن و مرد ۰ تا ۴ ساله در ۱۳۹۵ رو به افزایش نهاده است و بیشتر از سال ۹۰ است.
- رده سنی ۲۵ تا ۲۹ ساله ها فقط در گروه مردان در سال ۹۰ بیشتر از ۹۵ است.
- در کل در رده جوانان در گروه مردان جمعیت کمتر شده است. اما در گروه زنان تفاوت زیادی دیده نمی شود.
- جمعیت ۲۰ تا ۳۰ ساله ها در هرم در هر دو گروه زن و مرد برجسته تر است و این نشان از موالید بیشتر در ده ۶۰ می باشد ولی در دهه های بعد موالید کمتر شده و اخیرا رو به افزایش نهاده است (با توجه به رده سنی ۰ تا ۴ ساله نسبت به رده های ۱۵ تا ۵ ساله)

با توجه به هرم سنی و برجستگی هرم در رده سنی ۲۰ تا ۳۰ سال این گروه جمعیتی ، چه مزایا و محدودیت هایی را برای کشور ما ایجاد می کنند؟

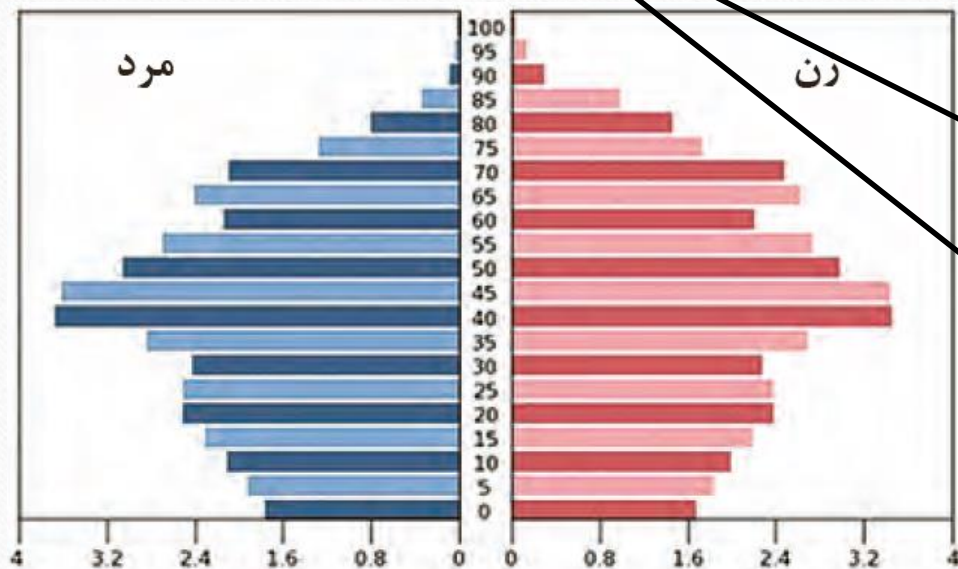
محدودیتها

- برنامه ریزی و تخصیص اعتبار و بودجه برای تامین شغل، مسکن، ازدواج و فرزند آوری

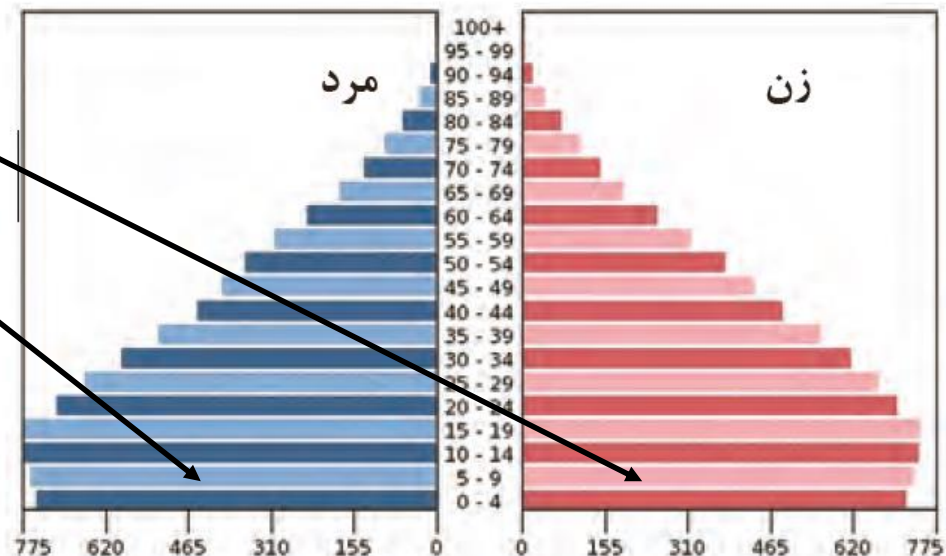
مزایا

- جمعیت فعال جامعه برای رشد اقتصادی
- جمعیت مستعد برای دفاع و امنیت ملی
- جمعیت فعال و مستعد برای پیشرفت های علمی کشور

با توجه به هرم های سنی زیر، به سوالات پاسخ دهید. میزان رشد موالید در کدام کشور بیشتر است؟

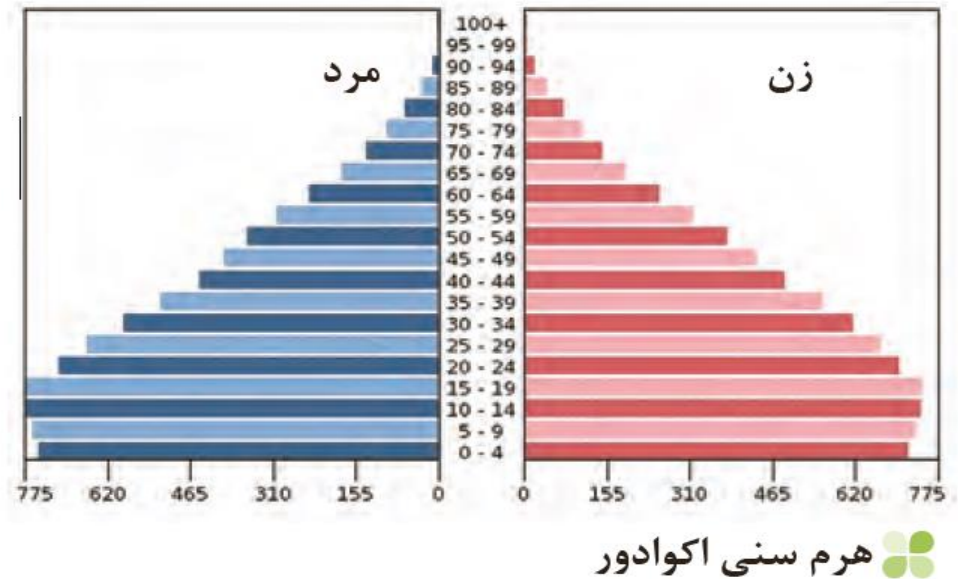
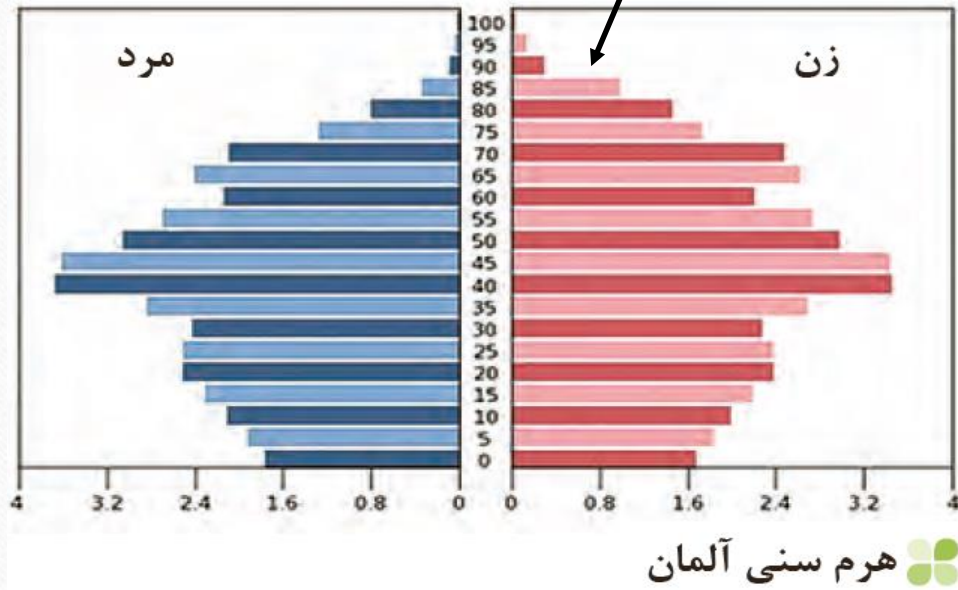

هرم سنی آلمان

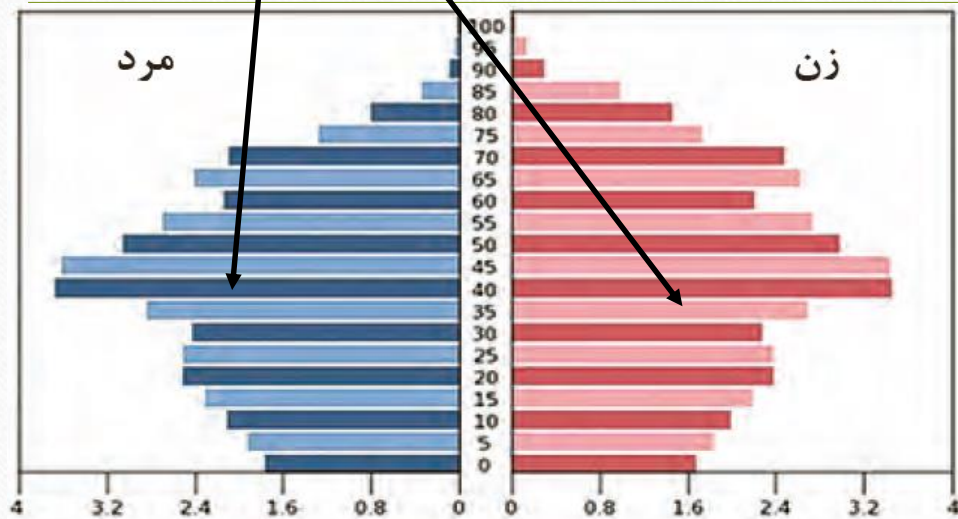
هرم سنی اکوادور

کدام کشور، افراد سالمند بیشتری دارد؟ پیامدهای آن چیست؟

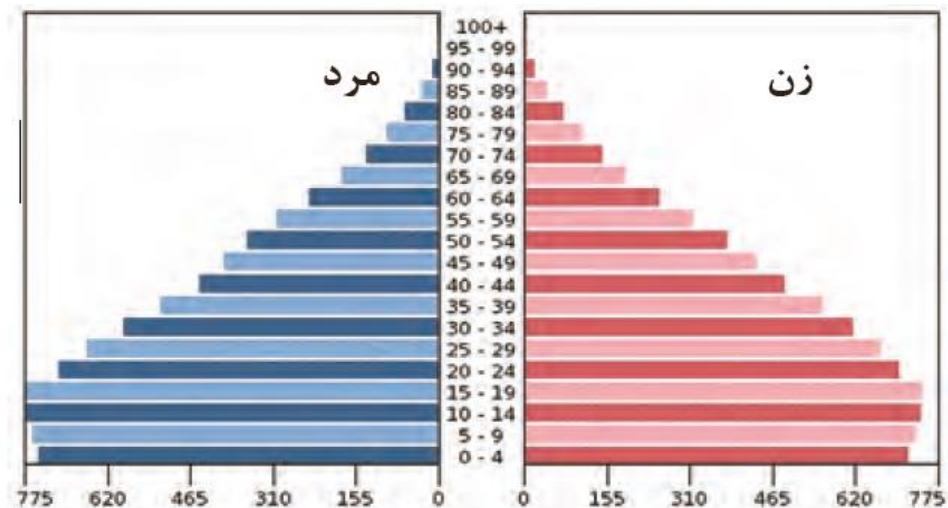

پیری جمعیت و جمعیت غیر فعال که نیازمند هزینه مراقبت، سلامت، تامین بازنشستگی می باشد

کدام کشور درصد جمعیت فعال اقتصادی بیشتر دارد؟ چه مزایا و محدودیت هایی پیش رو دارد؟

هرم سنی آلمان

هرم سنی اکوادور

مزایا: جمعیت فعال جامعه برای رشد اقتصادی، جمعیت مستعد برای دفاع و امنیت ملی، جمعیت فعال و مستعد برای پیشرفت های علمی کشور

محدودیتها: برنامه ریزی و تخصیص اعتبار و بودجه برای تامین شغل، مسکن، ازدواج و فرزند آوری

**به نظر شما یک هرم سنی مطلوب (جمعیت مناسب برای حال و آینده) چه شکلی دارد؟
به صورت شماتیک، هرم مناسب جمعیتی رسم کنید.
دلایل خود را از چگونگی رسم هرم سنی ارائه کنید.**

علت کاهش مرگ و میر و افزایش جمعیت در دهه های اخیر

- گسترش بهداشت و واکسیناسیون،
- لوله هکشی و بهبود آب آشامیدنی،
- رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی؛

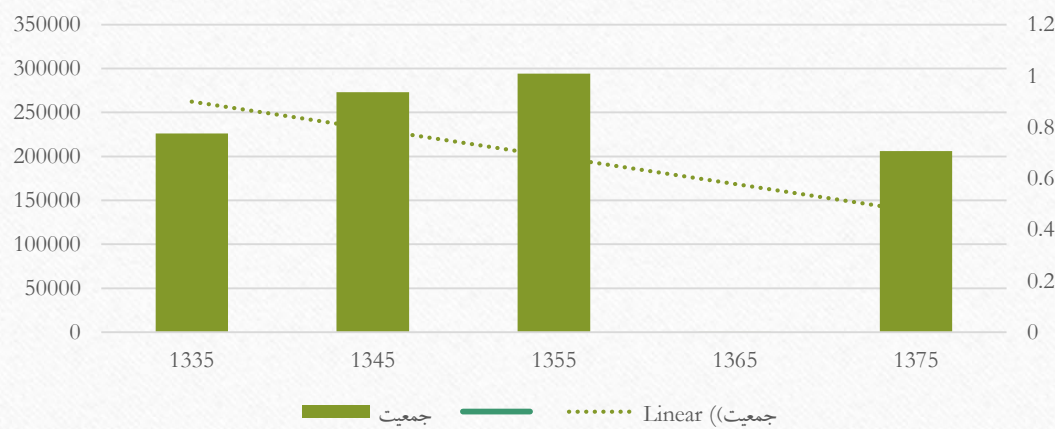

متوسط رشد سالانه جمعیت ایران را در سال های ۴۵ تا ۹۵ بیشترین و کمترین رشد جمعیت به کدام سال ها مربوط است؟ چرا؟

جدول متوسط میزان رشد جمعیت ایران

دوره	۱۳۴۵-۱۳۵۵	۱۳۵۵-۱۳۶۵	۱۳۶۵-۱۳۷۵	۱۳۷۵-۱۳۸۵	۱۳۸۵-۱۳۹۵
میزان رشد	۲/۷	۳/۹	۱/۵	۱/۶	۱/۲۴

میزان رشد جمعیت ایران در دوره های مختلف از ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۵

بیشترین رشد در دهه ۱۳۵۵-۶۵
کمترین رشد در دهه ۱۳۸۵-۹۵

تبلیغات و سیاست ها و برنامه ریزی های
کاهش جمعیت پس از دهه ۷۰ باعث
روند کاهشی جمعیت شده است

سیاستهای کاهش جمعیت، سبب کاهش رشد در سال ۱۳۹۵ به میزان ۱/۲۴ درصد شد. این کاهش در آینده چه مشکلاتی برای کشور ما ایجاد می کند؟ توضیح دهید.

- برهم خوردن تعادل جمعیتی، (سن و جنس)
- کاهش نیروی فعال
- و تضعیف نیروی دفاعی کشور
- ضرورت تأمین امنیت کشور ایجاب می نماید تا در سیاست گذاری های جمعیتی مقوله تأمین نیروی دفاعی کافی برای حفظ تمامیت ارضی و حفظ مرزها و مقابله با دشمنان میهن مورد نظر قرار بگیرد.
- اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت.
- نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود
- نیروی سازنده و فعال و ثروت ساز و تأمین کننده امنیت به نسبت افراد کهنسال کمتر می شود.

مهاجرت

- مهاجرت به معنی **جابجایی بین دو واحد جغرافیایی** یا ترک یک سرزمین و اسکان در سرزمین دیگر است که امروزه با پیشرفت فناوری در وسایل حمل و نقل افزایش یافته و از عوامل مهم در تغییرات جمعیت است.

شکل های مختلف مهاجرت از نظر برخی متخصصان.

- مهاجرت روستاییان به شهر که باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می شود. (مهاجرت داخلی).
- مهاجرت های گروهی که براساس تصمیمات سیاسی انجام می شود.
- مهاجرت هایی که افراد از یک کشور به کشور دیگر جابه جا می شوند (مهاجرت خارجی) که به دو صورت **اختیاری و اجباری** انجام می شود.

شکل های مختلف مهاجرت از نظر برخی متخصصان (خلاصه)

- مهاجرت روستاییان به شهر. (مهاجرت داخلی).
- مهاجرت براساس تصمیمات سیاسی
- مهاجرت خارجی (خروج از کشور به دو صورت اختیاری و اجباری)

مهم ترین مهاجرت های کشور در دهه های اخیر از چه نوعی است و چه پیامدهایی دارد؟

- مهاجرت روستاییان به شهر (مهاجرت داخلی)
- باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می شود که در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را نشان می دهد.

اثرات مهاجرت

- مهاجرت به هر شکلی که انجام شود، برای کشوری که افراد از آن خارج می شوند (کشور مهاجر فرست یا مبدا) و همچنین برای کشوری که افراد به آن وارد می شوند (کشور مهاجر پذیر یا مقصد) تغییرات و اثراتی دارد:
- تغییرات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و محیط زیستی
- تاثیر بر مکان مبدا و مقصد
- تغییر ترکیب سنی و جنسی،
- تغییر قیمت زمین و مسکن،
- تغییرات در اشتغال، امکانات و تجهیزات، فرهنگ و زبان
- گسترش مناطق حاشیه شهرها

آیا می توانید اثرات مهاجرت در ترکیب سنی و جنسی مکان مبدأ و مقصد را بیان کنید؟

- معمولا کسانی که بیشتر به شهر مهاجرت می کنند بخاطر اشتغال است و از این میان مردهای جوان مجرد بیشترند بنابراین ساختار سنی روستا از نظر جمعیت فعال و جوان کمتر می شود و چون بیشتر مردهای مجرد زیادتند ترکیب جنسی روستا نیز دچار تغییر می شود.

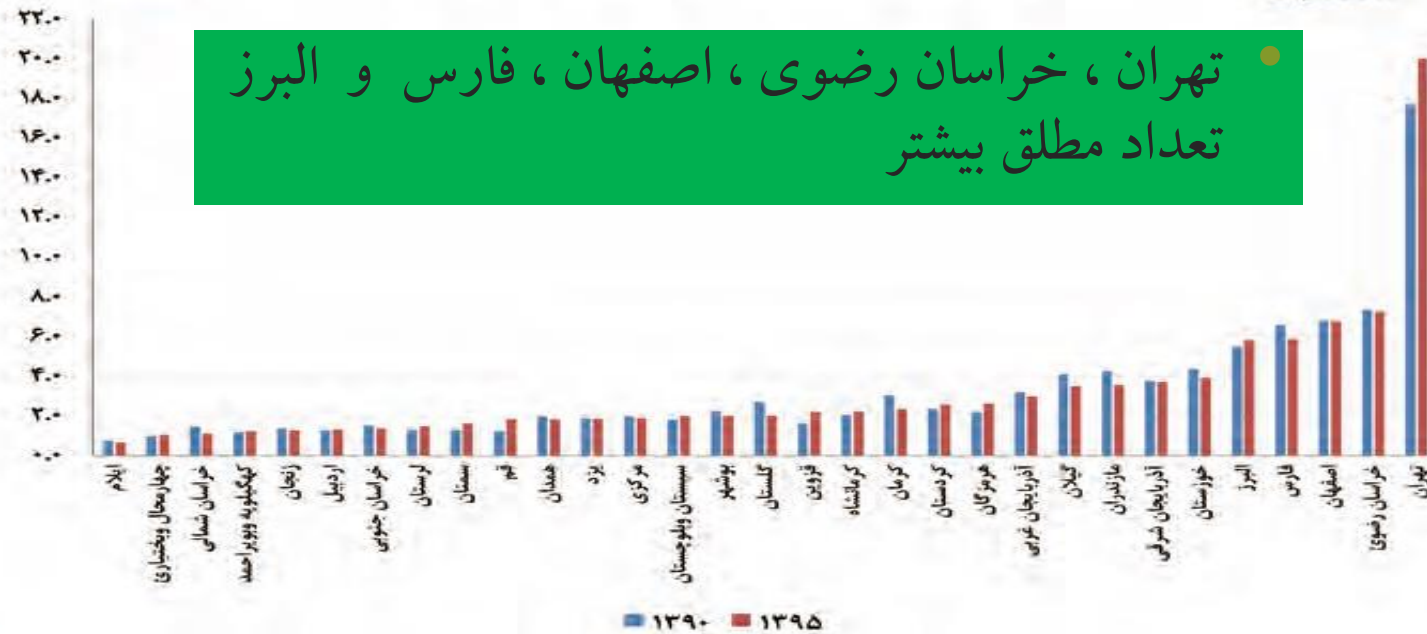
چرا مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت مهم است؟

- نکته قابل توجه در مهاجرت این است که اعضای یک خانواده با هم به دنیا نمی آیند و با هم از دنیا نمی روند (مگر در سوانح)، ولی اغلب، اعضای خانوارها با هم مهاجرت می کنند و حتی در مواردی، چندین خانواده یا کلیه ساکنان یک محل یا منطقه به خاطر عامل یا عوامل مشترک، جابه جا می شوند.

نمودار زیر سهم مهاجرت استان های کشور را طی سال های ۱۳۹۰-۱۳۹۵ نشان می دهد، کدام استان های ایران، در طی این دوره بیشترین روند مهاجر پذیری را داشته اند. علت آن را چه می دانید؟ مهاجر پذیرترین استان کدام است؟

سهم مهاجرت استان ها ۱۳۹۰-۹۵

تهران، خراسان رضوی، اصفهان، فارس و البرز
تعداد مطلق بیشتر

- تهران
- هرمزگان
- کردستان
- قزوین
- قم
- سمنان
- روند مثبت و روبه رشد

برخی از عوامل انسانی و طبیعی مهاجرت در تاریخ ایران

- آریایی ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند. (عامل طبیعی)
- شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل گُرد را، که به رز مآوری و سلحشوری، مشهور بودند به نواحی شمال شرقی کشور فرستاد. (عامل انسانی)
- پس از اصلاحات ارضی در دهه ۴۰، تعداد زیادی از روستاییان به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند. (عامل انسانی)
- خشک شدن منابع آب منطقه سیستان، که ناشی از بی توجهی به بند تاریخی هیرمند بود، باعث مهاجرت سیستانی ها به سرزمین گرگان شد. (عامل طبیعی)

عوامل مهاجرت

انسانی

تصمیمات سیاسی

توسعه علمی

توسعه صنعتی

توسعه کشاورزی

طبیعی

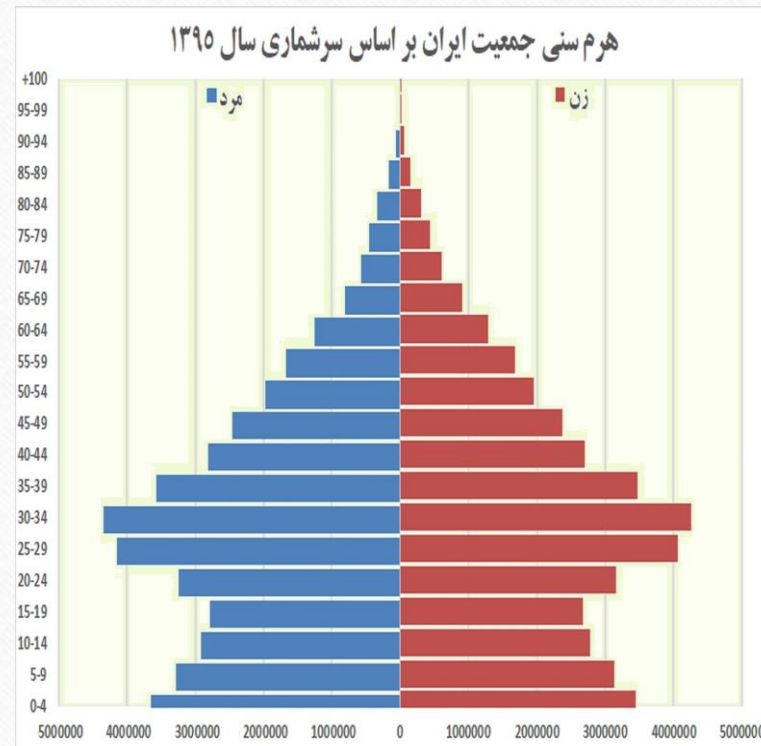
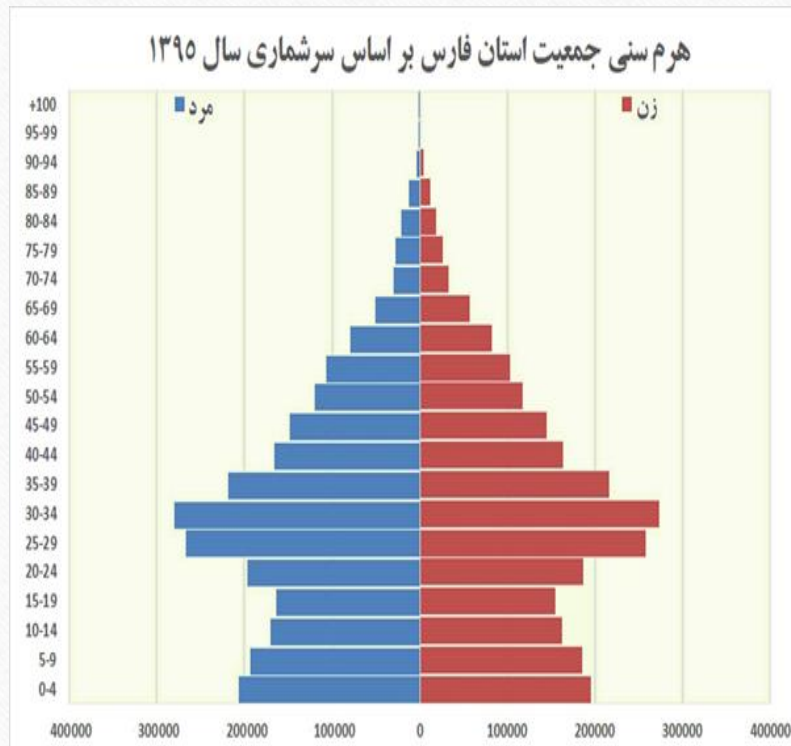
آب و هوا

منابع آب

معادن و منابع طبیعی

ناهمواری زمین

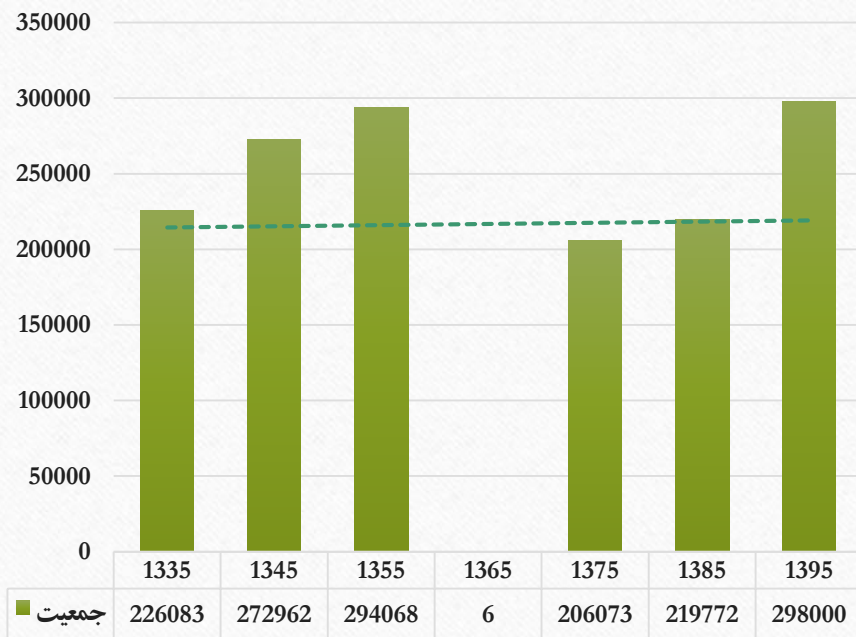
دربارهٔ ویژگیهای جمعیت استان خود، بحث و گفتگو کنید. استان شما در مورد مهاجرت، ترکیب سنی و جنسی چه وضعیتی دارد؟

هرم سنی جمعیت استان فارس تا حد زیادی مطابق الگوی هرم سنی کشور است، ورده سنی ۳۰ تا ۳۴ ساله در هر دو هرم در اکثریت است و بقیه رده های سنی شباهت زیادی به هم دارند.

با توجه به نمودار و شکل تغییرات جمعیت آبادان مهاجرت اجباری و اختیاری مربوط به چه سال هایی می باشد؟ عوامل انسانی و طبیعی اثرگذار بر این نوع مهاجرتها، کدام است؟

تغییرات جمعیت آبادان در طی دوره ۶۰ ساله گذشته

آبادان صادرکننده
فراورده های نفتی،
۱۳۴۲

آغاز جنگ تحمیلی،
۱۳۵۹

پالایشگاه آبادان
بزرگ ترین پالایشگاه جهان،
۱۳۱۷

ایجاد منطقه آزاد اقتصادی اروند
در آبادان و خرمشهر،
۱۳۹۲

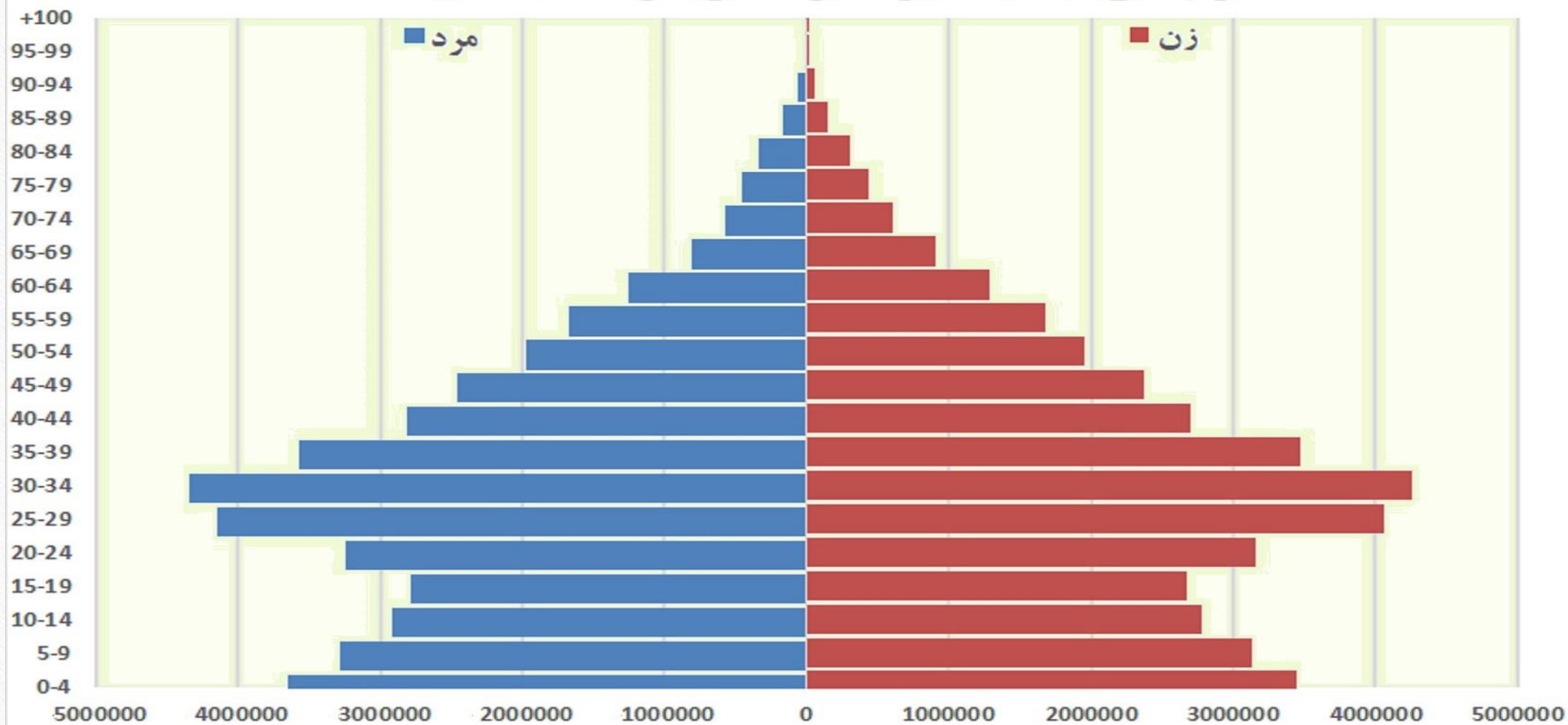

مهاجرت اجباری
۱۳۵۹
مهاجرت اختیاری
۱۳۳۵ تا ۱۳۵۵
و ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵

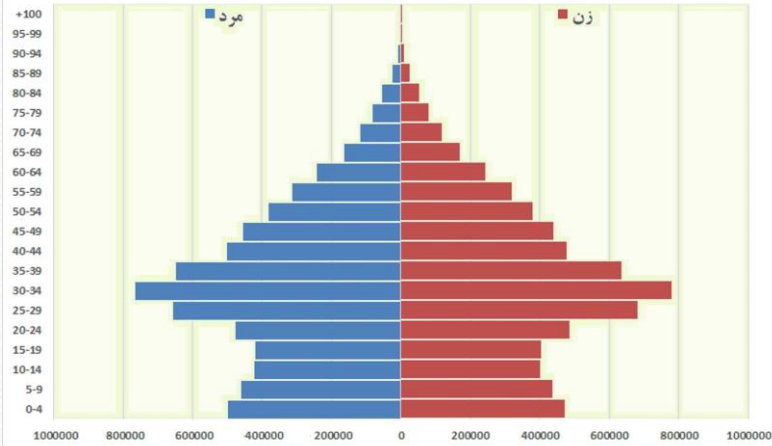
عوامل طبیعی
❖ موقعیت بندرگاهی
❖ منابع نفتی

عوامل انسانی:
❖ جنگ
❖ توسعه صنعت نفت
❖ توسعه تجارت

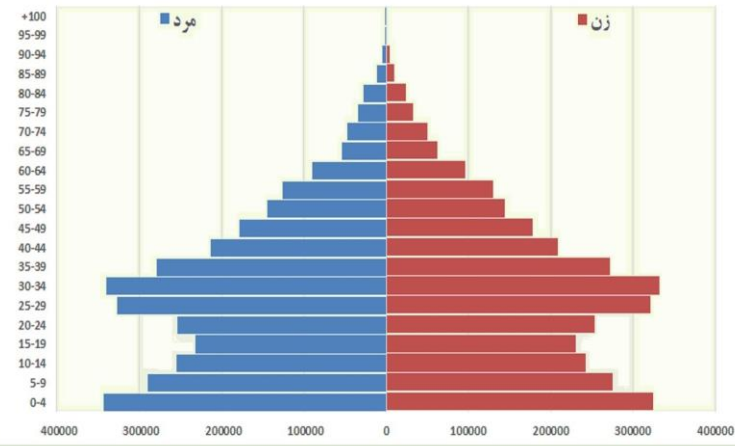
هرم سنی جمعیت ایران بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

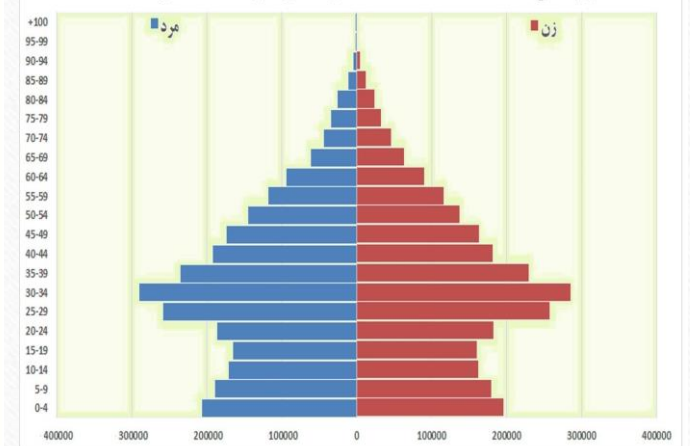
هرم سنی جمعیت استان تهران بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

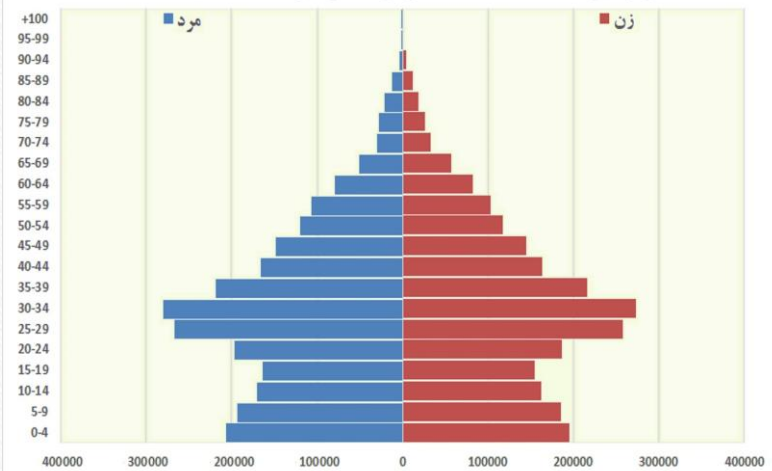
هرم سنی جمعیت استان خراسان رضوی بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

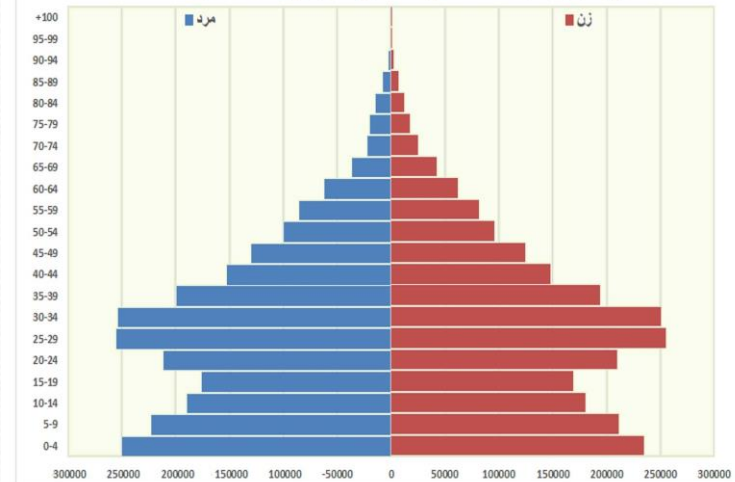
هرم سنی جمعیت استان اصفهان بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

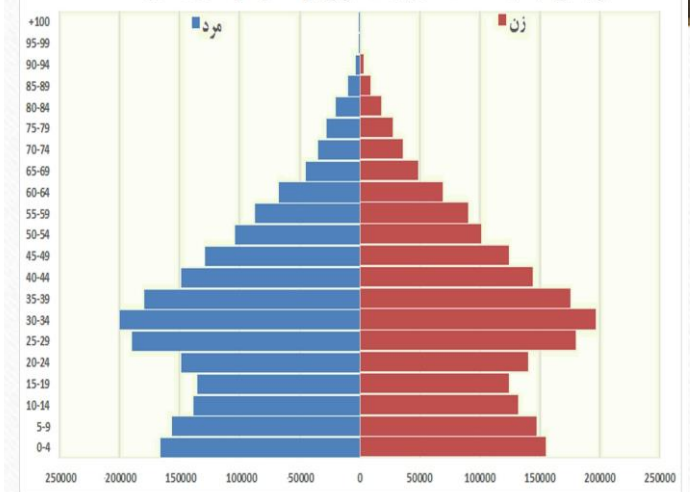
هرم سنی جمعیت استان فارس بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

هرم سنی جمعیت استان خوزستان بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

هرم سنی جمعیت استان آذربایجان شرقی بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵

الکمال لله وحد و الحمد لله

کمال و بی نقصی تنها برای خداوند است و حمد و سپاس سزاوار اوست

پایان

• در پناه خداوند بزرگ و مهربان همواره در سلامت و سعادت باشید